

Muistio

16.12.2021

Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan toimenpidekokonaisuus Hankeryhmä

Paikka ja aika: Teams, 10.12.2021 klo 10:00-12:00

Läsnä:

Olle Häggblom, MMM, puheenjohtaja
Antton Keto, YM, varapuheenjohtaja
~~Marja-Liisa Tapio-Biström, MMM~~
Jaakko Nippala MMM
Heidi Krüger, MMM
~~Hannu Tölli, MMM~~
Leena Westerholm, MMM
Johanna Helkimo, YM
Anne-Mari Rytönen, POPELY, sihteeri
Eeva Nuotio, EPOELY
Essi Hillgren, VARELY
Jaana Rääpysjärvi, POPELY
Mauri Keränen, EPOELY/MMM

Asialista

1. **Kokouksen avaaminen, esittäytyminen.**

Tervetuloa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan hankeavustusten uudet koordinaattorit Jaana Rääpysjärvi/POPELY ja Essi Hillgren/VARELY sekä Ollen sijaisena MMM:ssä kevään 2022 toimiva aloittava Mauri Keränen.

2. **Hyväksyttiin edellisen kokouksen [muistio](#).**

Kokouksen jälkeen on käyty toimintaohjelmaa koskien tarkentavia keskusteluja hankeryhmän jäsenten kanssa.

3. **Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan [ensi vuoden toimenpiteet](#).**

Valmisteluryhmällä (Olle, Lauri, Eeva, Anne-Mari) on laadittu esitys ensi vuonna edistettävistä toimenpiteistä (liite). Ehdotukseen pyydettiin hankeryhmän näkemyksiä, kommentteja tai konkretisointeja. Todettiin, että esitys ei poissulje toimenpiteitä, joita edistetään joka tapauksessa.

Jaakko:

- Jokaiseen toimenpiteeseen olisi hyvä kirkastaa mikä on hankeryhmän rooli, vieminen eri prosesseihin, esittely tms.
- Raivausmaksuun liittyen on tarkennettava kirjausta Jaana Kaipaisen kanssa. Asia ei koske ainoastaan turvemaita, ja kyseeseen voi tulla muukin instrumentti kuin raivausmaksu.
- Metka-valmistelu etenee, vaikka ei noussut listalle. Ensi vuoden syksyllä voisi käydä kuulumiset läpi ryhmässä.

Antton:

- YM:ssä on tunnistettu toimenpiteitä, joita pyritään käynnistämään. Osa samoja kuin kokouksessa esitellyt, osin uusiakin. **Täydennetään YM:n tunnistamat toimenpiteet [excel-taulukkoon](#) ennen joulua.**
- Toimenpiteistä olisi hyvä luoda systemaattinen excel, jossa luokitellaan, onko kyseessä vaikuttaminen/seuranta/ käynnistäminen. Yksi toimenpide voi sisältää useita alatoimenpiteitä, seuraava vaihe konkreettisiin osiin pureutuminen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

- Enemmän työtä vaativien toimenpiteiden, kuten hankkeita ja tutkimustuloksia koskevien synteisien osalta on harkittava, ovatko ne omaa työtä, hankintaa vai osa rahoitushakua, sekä määriteltävä budjetit.

Johanna:

- CAP-suunnitelman osalta varmistettava tarpeelliset kirjaukset. Nyt olisi aika miettiä tiedon jakamiseen liittyviä spesifimpiä paketteja. Neuvo-järjestelmä on toimiva, mutta esim. ojituksiin ja vesienhallintaan liittyvissä asioissa neuvonta on ollut vähäistä ja edellytykset neuvo-oikeuksien saamiseksi ovat hyvin yleisiä.

Anne-Mari

- 25.1. tulossa vesienhallintahankkeiden yhteinen webinaari, jossa esillä maanomistajayhteistyö ja haasteet toimenpiteiden käytännön toteutuksessa. Suunnitteilla ensi vuodelle myös metsätalouden vesienhallinnan teemapäivä, luonnonmukaisiin menetelmiin sekä turvepeltoihin liittyvää tilaisuutta hiilestä kiinni kokonaisuuden kanssa.

Jaakko:

- Voisiko ensi vuoden toimintaa rytmittää mm. seurantaosiolla ajankohtaisista asioista: mitä on saatu käynnistettyä, mitä tapahtuu rahoituksen osalta, minne tuodaan inputtia vesienhallinnan näkökulmasta.
- Hienoa jos ELYt voisivat tuottaa synteesejä siitä, miten hankkeita voi hyödyntää eri prosesseissa. Webinaarit hyvä keino nostaa ajankohtaisia asioita.
- Vettämisestä osalta hankkeita käynnistyy Helmi- ja hiilestä kiinni-hankkeista.

4. Työohjelman julkaisu

Olle esitteli ehdotuksen työohjelman julkaisemisesta MMMn verkkojulkaisuna hankeryhmän näkemyspaperina. Aiemmin työohjelmaa valmisteltu ryhmän sisäisenä työpaperina, mutta jalkauttamistyön kannalta olisi hyvä viesti sidosryhmille. Ennen julkaisua käsikirjoituksen tulisi käydä kommenttikierroksella eri osastoilla. Tavoitteena olisi nopealla aikataululla edetä taittoon ja julkaisuun.

Keskustelua:

- Lauri: taustalla iso työ ja hyvä paperi, sääli jollei olisi julkinen.
- Jaakko: suunnitelma muuttui äkkiä, alun perin ajatus oli elävä dokumentti. Jos fokus muutetaan siihen, mikä viesti halutaan hankeryhmästä lähettää sidosryhmille ja eri prosesseihin, sisältö vaatii vielä tsekkausta. Vaikka ei tehdä salaista työtä, mietittävä fokus, nyt sisältää paljon erityyppisiä toiveita mitä voitaisi edistää.
- Mauri: Ulkoisen viestinnän kannalta hyvä, että tuotaisiin esille mitä on tehty ja mitä ollaan tekemässä, olisi odottanut, että jotain olisi julkaistu jo aiemmin. Nyt löytyi vain tieto ryhmän perustamisesta, mutta sen jälkeen ei mitään.
- Johanna: Komppaan aiempia puheenvuoroja, hallinnon läpinäkyvyys hyvä asian edistämisen näkökulmasta. Mutta on totta, että sisältö on siinä hetkessä tehtyä ja asiat elävät, taustalla tapahtuu omaa seurantaa.
- Jaakko: kaksi näkökulmaa, viestinnällinen ja seurantaa palveleva, tarvitaan molempia. Tällaisena työohjelma ei täysin toimi viestinnällisenä - tulisi kiinnittää huomiota siihen mitä on jo tehty ja mitä vielä tehdään. Rinnalla päivittyvä Excel.
- Antton: Kaikkea omaksi työohjelmaksi tehtyä ei ole järkevä viedä julkaisutasolle. Tarkistettava tarvitaanko yleistämistä. Työohjelma hankeryhmälle hyvä selkänöja, minne suuntaan ollaan menossa.
- Anne-Mari: Työohjelmassa kaikki toimenpiteet on esitetty samantasoisina, vaikka osa käynnissä olevia, helposti edistettäviä, osan toteutuminen epävarmempaa. Lukijalle status ei välity. Voisi erotella esim. liikennevaloilla.
- Leena: julkaisulle ei kannata laittaa liikaa painoarvoa, koko paperi on yleisellä tasolla, kertoo hankeryhmän katsauksen mitä kaikkea otettava huomioon ja mitä ollaan ajateltu. On hyvää hallintoa saattaa tilannekatsaus tiedoksi. Taitetaan ja laitetaan saataville, sitten keskitytään tekemiseen.

5. Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan ELY-koordinaatio

Vesienhallinnan keskitettyjä tehtäviä on nyt kolmessa ELYssä (EPO, POP, VAR). YM:n näkökulmasta olisi hyvä luoda selkeä toimintatapa, miten alueellista resurssia ohjataan. Aiemmin käyty tehtävien ohjauksesta ja linjauksista keskustelua MMM-POP-EPO kesken. Olisi hyvä ottaa mukaan VARELY ja YM.

ELYjen kesken ei ole sovittu yhtä koordinoivaa ELY-keskusta vesienhallinnan tehtävissä. POPELYllä on asetuksen mukainen toimivalta valtionavustuksissa. Sen osalta on sovittu ristiinesittelyn käytännöistä muiden ELYjen kesken.

Todettiin, että ohjausryhmä on tarpeellinen kaikkien henkilöiden työnkuvien selkiyttämiseksi. Sovittiin, että Eeva kutsuu kokouksen koolle helmikuussa. Aiheena vuoden 2022 tehtävät.

6. Vesien palautus suojeleusille Helmi-ohjelmassa,

Antton esitteli Helmi-ohjelman vesienpalautus-osiota ([Esitys](#)). Tavoite palauttaa vesiä 400 suojeleusolle pidemmällä aikavälillä. Kartoitetut alueet viedään Metsäkeskuksen paikkatietoaineistoihin, voidaan viedä eteenpäin mm. luonnonhoitohankkeiden kautta. Lyhyellä aikavälillä voi aiheutua kaivun seurauksena haittoja, myöhemmin moninaisia hyötyjä. Pohdittavaksi, voisiko eri rahoitusinstrumentteja kohdistaa samoilta valuma-alueille ja tukemaan näitä ennallistamistoimia. Voisi myös hoksauttaa hanketoimijoita hyödyntämään tätä aineistoa.

Heidi kertoi, että RIEKKO- hankkeessa (riista- ja kalatalouspainotteinen valuma-aluekunnostus) tehty kokonaisvaltaisia kunnostuksia 8 kohteessa. Periaatteena on, että ennen kuin puro kunnostetaan, sitä ennen kunnostetaan suo.

Keskustetiin, että vesien palauttamiseen on käynnissä monia t&k-hankkeita (mm. Ojasta Allikkoon/lin Micropolis, PYRSTÖ/LUKE) ja tieto vaikutuksista (vettyminen, ilmasto vaikutukset, bd) karttuu koko ajan. Vesien palauttamisella on myös kytkös valuma-alueen suunnitteluun ja Metka-uudistukseen sekä Hiilestä kiinni-kokonaisuuteen.

Todettiin, että tutkijoiden mukaan metsätalousalueiden kuivatusvesiä saa johtaa suojeleusille ilman, että suon ravinnetalous häiriintyy. Vastuista ja vaikutuksista puhui metsätalouden vesiensuojelupäivillä ([kooste](#)) Olli Salo/EPOELY.

7. Muut asiat

Johanna: Maa- ja metsätalouden vesienhallinta -teemaan tuli 12 kpl hakemuksia. Edellisvuoteen verrattuna määrä jäi alhaiseksi (42 kpl). Jaana kertoi, että mukana on isoja hankkeita ja lisäksi joitakin pienempiä, joita on ohjattu vesienhoidon puolelle.

Pohdittava, miten teemaa viedään jatkossa eteenpäin, halutaanko vahvemmin valuma-aluekohtaista pilotointia, TKI-painotteisia hankkeita tai painottaa aineistojen käyttöä ja niihin liittyvää osaamista. .

Tiedoksi ryhmälle pian julkaistava raportti, joka tiivistää Itämeren alueelta kokemukset tulva- ja kuivuusriskien hallinnasta. Parkkila, Pekka: Baltic Sea Cooperation for Climate Resilience - Flood and Drought Risk Management. Tiedotetaan hankeryhmää, kun julkaisu on ulkona.

Olle jää perhevapaalle 22.12. Paluu kesälomien jälkeen.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi 31.1. klo 10-12. Aiheena mm. työohjelman julkaisu..

Liitteet [Kokouskansiossa](#) esitysmateriaalit
Jakelu Hankeryhmän jäsenet

Tiedoksi

